

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Pirmasis lietuvių darbininkų mėnesinis žurnalas.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo organas.

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1916 m. Gruodžio - December mėn.

No. 3

BRANGUMO NAŠTA

Kas labiau jaučia brangumą, negu moters? Kas geriausia mato, ar nors kiek pagerėjo darbininko padėjimas, kad ir jis dabar didesnę algą gauna, jei ne šeiminkė? Kas iš to, kad šiek tiek didesnė alga, jei tuo pačiu laiku brangumas da labiau užaugo! Ką seniau nupirkdavai už dolerį, už tai dabar reikia mokėt doleris ir kvoteris, kitą-syk net ir pusanatro dolerio. Ir tankiai tik kokią supuvusį daiktą gauni, visokių biauurybių prikištą dešrą, kažin ko primaišytą pieną. Į kitus dalykus jau tik per sankrovos langą gali pasižiūrėti, o pirkt neįpirksi.

Moterėlės galva linguoja ir sako: "Kas čia bus, kas čia bus, jei taip toliau eis!" Bet nieko nė nemano daryt. Ir ką gi darysi, "kvaila boba" budama! Taigi mat ir atėjo laikas, kada aiškiai pamatė, jog ir moteriai šviesos reikia. Be jos dabartinėj visokeriopo išnaudojimo gadynėj nė žingsnio negali žengti; be jos tuoj prapulsi tuose puvuose paskendusiuose didmiesčiuose, kur tik iš viršaus viskas blizga, o viduryje supuvę, visokių biauurybių prigrusta, kaip tos gražios, sankrovų languose išstatytos, lėlės. Ką padarysi be šviesos savo padėjimui pagerinti? Kokiu budu prašalysi tą brangumą, tą begėdišką plėšimą? Be supratimo nieko nepadarysi.

Apsidairyk aplinkui—ar nėra pakankamai gyvenimui reikalingų produktų? Ar nelužta svirnai nuo supiltų ten kviečių? Ar nepusta ukio produktų kruvos vakarų valstijose? Ar neguli ledinčiose milijonai kiaušinių? Ar nėra tenai sukrauta mėsos ir sviesto kalnų? Ar sumažėjo anglies kasimas Amerikoj? Jei ne, tai delko gi pas

mus toks brangumas? Delko mums visokiomis atmatomis reikia maitintis? Delko mes turime pusiau nevalgę buti ir nuodyti savo kudikių sveikatą? Delko?! Delto, kad visokie sukčiai spekuliantai galėtų sau daugiau pelnų turēt; delto, kad jie daugiau galėtų išgabenti tų produktų į Europą. Ten nugabėję, jie tankiai pigiau, negu čia, gauna, užtat, kuomet čia mažiau produktų lieka, jie gali dvigubas kainas užkelti. Juk tai yra žinomi dalykai, kad tie ponai dargi į ežerus suverčia produktus, kad tik už likusius didesnes kainas būtų galima gauti. Ir dabar tuose didžiausiuose maisto sandėliuose, tose ledinčiose, guli ir genda didžiausios produktų kruvos, o žmonėms tik pasmirdusius, pagedusius duoda. Rokuoja, kad mūsų pilvai gero daikto nepratę virinti—da sugesti gali. Turtingieji—tie už didelius pinigus visuomet gali gauti gerų produktų, o darbininko pilvas, sako, ir geležį suvirinąs, tai ką juo besirupinti! Kas paskui visus tuos puvėsius suvalgys?! Kur juos dėsi?! Ir kodėl nemaitint darbininko šeimyną puvėsiais, jei ir už juos, kaip ir už gerą produktą, dvigubą, trigubą kainą gali gaut?

Bet jau gana mums, moters darbininkės, tokį pasityčiojimą iš savęs kentėjus. Pakelkime augštin galvą, apsidairykime, kas aplink mus darosi, ir pakelkime protesto balsą. Ne kiekviena sau, skyrium, savo virtuvėj protestuokime—tokio mūsų "protesto" nieks negirdės,—o išeikime į susirinkimus, eikime į gatvę kartu su tų protestuojančių darbininkų ir darbininkų miniomis ir su jais suliekiame savo protesto balsą. Kuomet tie protestai pradės plaukti iš visų Amerikos miestų,

kuomet jie atsidurs ir kongrese, ir valstijų seimuose, ir miestų tarybose, kuomet mūsų išnaudotojai pamatys, kad mes jau pradėdame atidaryt akis, kad mes jau nebenorime jų puvėsiais maitintis ir jiems dvigubas kainas mokėti, jie priversti bus su tuo rokuotis. Mes turime reikalauti: jei tų produktų yra permaža pačioj Amerikoje, jei jų, kaip kiti sako, gali čia pat pritrukti, jei kviečių, pavašariui atėjus, tikrai pritruks, tai turi būti uždraustas jų gabenimas į Europą; turi būti uždraustas maisto produktų laikymas ledinčiose, kuomet jų stoka yra; miestai turi paimti produktų pirkimą ir pardavinėjimą jų savo kaina; turi įsteigti miesto keptuves, miesto mėsinyčias, miesto anglies sankrovas... Tik kad tai naudos galėtų atnešt, turi būti prileisti prie to visko organizavimo darbininkų ir darbininkių atstovai.

Visos moters darbininkės turi suprast, kad ir mums reikia pradėt rupintis platesniais gyvenimo klausimais, reikia rupintis politika, nes be to niekuomet neišmoksime savo reikalais rupintis ir jų ginti. Mes turime pažinti, kokia partija kieno reikalais rupinasi, turime atydziai tēmyt, kas darosi kongrese, valstijų seimuose ir miestų tarybose. Žiurėkit, kaip tos buržuazinės partijos "rupinasi" dabar brangumo mažinimu, žiurėkit, kaip prezidentas Wilson'as juo "rupinasi". Jie pasitenkina tuo, kad komisijas skiria brangumo priežastims ištirt. Juokingos tos komisijos. Pavyzdžiui,

New Yorko valstijos gubernatorius į tą komisiją paskyrė: pirmininku—trustų magnatą Perkinsą, nariais—vieną geležinkelio užveizdą (manadžierių) ir 3 fermerių užtarytojus—jų organizacijos pirmininką, vieną senatorių ir teisėją. Yra visų reikalų gynėjai, tik nėra smulkiųjų pirkėjų, darbininkų reikalų užtarytojų. Tiek ir bus naudos iš tos komisijos ir iš kitų panašių komisijų. Tik vis kįlantys darbininkų ir darbininkių protestas prieš brangumą, tik uždraudimas gabenti į Europą tų produktų, kurių čia pat truksta, tik miestų privertimas organizuoti platų pirkimą ir pardavinėjimą produktų vartotojams savo kaina ir darbininkų vartotojų kooperacijų organizavimas, sumažinimas geležinkelių vežimo kainų,—tik tai gali sumažint tokį baisų brangumą ir geresnių produktų suteikti. Be to darbininkės ir darbininkai turi neužmiršti reikalaut darbo mokesties pakėlimo ir, pagalios, kovot su visu dabartiniu surėdymu, kuris vieniems tokių didelių turtų suteikia, o kitiems amžiną skurdą.

Juk giliau pažiūrėjus į brangumo priežastis, mes rasime jas didžiųjų kapitalistų trustų viešpatavime, kurie be jokios kontrolės valdo rinką. Kol tie trustai viešpataus, vis blogyn eis mūsų padėjimas, delto mes turime rupintis visišku jų prašalinimu. To nepadare, mes tik šiek-tiek galėsime, jei mokėsime, sumažint brangumą, o ne prašalint jį.

KUDIKIU DARBAS

Mes tankiai girdime klausiant: "Kas bus, kuomet pasibaigs Europos karas, kada nebereiks į Europą gabenti iš Jungtinių Valstijų amunicijos ir kitų karo reikmenų?" Tuomi labiausia yra gąždinami darbininkai, kad jų daugelis neteksią darbo delei karo sustojimo. Ir tuomi pačiu ragina rengtis prie naujo "apsigyrimo" karo.

Pasakojama, kad pasibaigus karui liksią minios suaugusių ir tvirtų žmonių be darbo, tuo pačiu laiku visai niekas nieko nē neužsimena apie dirbančias minias nesuaugusių žmonių, tai yra kudikių. Šiandien mes taip jau esame pripratę prie kudikių darbo, kad daugelyje atsitikimų tas yra laikoma net neišvengtina. Tankiai tėvas vaikščioja per dieną nuo dirbtuvės pas dirbtuvę ir darbo negali gauti, o vaikas suranda darbo labai lengvai. Delko vaikas darbą greičiau gauna, negu tėvas, manau, kiekvienas ir kiekviena gerai

žino: šiandien prie mašinos nereikalinga spēkos, bet tik reikia jį mokēt valdyt.

Delko tėvai leidžia į dirbtuvę taip jaunus vaikus, manau irgi kiekvienas gerai supranta.

Jung: Amerikos Valstijose yra dirbančių kudikių, žemiau 16 metų amžiaus, suviršum 2 milijonu. Bet su šiom skaitlinēm pilnai negalima sutikti, nes daugelis, norėdami darbo gauti, paduoda savo amžių neteisingai. Net ir pats tėvai, neištekdami savo uždarbio pragyvenimui, o turėdami nepilnamečių (valstijos teisėmis) kudikių, jeigu tik jie diktesni atrodo, prisielia neteisingai, buk jų kudikiai esą pilnamečiai.

Neseniai prezidentas Wilsonas patvirtino įstatymą, draudžiantį pervežt iš vienos valstijos į kitą produktus, kurie yra pagaminti nepilnamečių kudikių. Tas įstatymas paliečia vos tik apie 150,000 kudikių. Jeigu prirokuoti ir tuos produk-

tus, kurių tiktai dalį pagamina kudikiai, tai tuomet gal liktų labai mažai produktų, kuriuos, ne-
laužant įstatymų, būtų galima gabenti į kitas val-
stijas. Bet įstatymas ir pasilieka tik popieriniu
įstatymu. Daugelis atskirų valstijų yra aprube-
žiaavę kudikių darbo amžių, bet ar tai yra pildo-
ma? Atėjus inspektoriui į dirbtuvę, tankiai jis
da užtrunka kur-nors, o per tą laiką maži kudikiai
lieka kur-nors pakavoti ir samdytojas lieka teisus.

Kiek tai čionai yra kalbama apie laisvę, ir visai
neminima apie kudikių vergiją! Kiek tai ma-
tome įvairių blizgūčių ir visokių papuošalų, kiek
visokių gražybių, o nepagalvojame, kad beveik
viskas tai yra mažų kudikių pusdyka pagaminta.
Pigiausia mokami darbai yra duodami kudikiams
dirbti į namus, kurie da negali eiti į dirbtuvę.
Visi tie papuošalai, ką primena ant moterų skry-
bėlių pavasarį, tos visos gražiausios gėlės, ir vi-
sokios spilkos, yra kudikių krauju ir ašaromis
aplaistyti. Mergaitės, dirbdamos namieje tuos da-
lykus, jei uždirba nuo penkių iki dešimties centų
per dieną, tai jaučiasi gerai uždirbusios.

Kudikių darbas jau ne nuo šiandien yra prak-
tikuojamas. Matome, kad 1890 m. buvo jau 1-
118,356, arba 17 procentų, tai yra 17 vaikų ant 100
darbininkų, 1900 m. 1,750,178, arba 18 procentų,
1910 m. išviso buvo dirbančių vaikų nuo 10 iki
15 metų amžiaus jau 1,990,225, arba 18 ir pusę
procento. Tarpe dirbančiųjų buvo 1,353,139 vai-
kai ir 637,087 mergaitės.

New Yorko mieste 1910 m. buvo dirbančių
vaikų vyriškos lyties nuo 10 iki 13 metų amžiaus
712; nuo 14 iki 15 metų amžiaus buvo 20,696 ar-
ba 26 procentai, tai yra 26 iš 100 visų dirbančių
vyrų. Nuo 16 iki 20 m. amžiaus 189,497 arba
84 procentai visų dirbančių vyrų. Tai parodo,
kad darbininkai tarpe 16 ir 20 m. amžiaus užima
daugiau negu tris ketvirtdalius darbo vietų.

Mergaičių nuo 10 iki 13 metų dirbo 1910 m.
622; nuo 14 iki 15 metų buvo 16,539 arba 20 pro-
centų visų dirbančių moterų. Nuo 16 iki 20 m.
buvo 171,780 arba 66 procentai visų dirbančių mo-
terų. Tai parodo, kad ir tarp moterų merginos
nuo 16 iki 20 metų amžiaus jau užima beveik
tris ketvirtdalius visų darbo vietų.

Čionai kalbėjau tiktai apie New Yorką, bet ir
kitur nė kiek ne geriau rasime. Visur tas pats:
kur kudikiai dirba, ten mažiausia moka, o dirb-
tuvės dažniausia apleistos, nešvarios, nes nėra
kam jas prižiūrėti. Tokios darbo sąlygos labai
atsiliepia į kudikių sveikatą ir protą. Užveizda
juos bara ir vis verčia skubintis. Darbo valandos

ilgos. Tokie kudikiai yra išbalę, suvargę. Jų
skurdo negalima nė aprašyti. Daugiausia da jie
ir už sugadintą medžiagą turi atsakyti; kartais
neištenka nė visos savaitės algos už tai atlyginti.
Tarpe tų kudikių atsiranda įvairių ligų, ištvirki-
mas platinasi. Da neužauge, nepažinę kudikybės
ir gyvenimo malonumų, jie savo likimą prakeikia.

Taigi tie ponai, kurie taip "karštai rupinasi"
darbininkų likimu, kad po karo nebus kas veikti,
tegul pirma pasirupina paliuosuot Amerikos ku-
dikius iš vergijos, o tuomet ir suaugusiems bus
daugiau darbo. Mums, kaipo darbininkams ir
darbininkėms, šis klausimas turi but vienas svar-
biausiųjų, nes skursta ir žūsta mūsų pačių kudi-
kiai, o ne tų ponių, kurios jau nori rengtis prie
kito karo. Mums reikia rupintis, kad mūsų ku-
dikiai ilgiau galėtų mokintis ir bręsti sveikesnėse
gyvenimo sąlygose, kad jie šviesesni ir tvirtesni
butų, kuomet jiems reikės stot į sunkią gyvenimo
kovą, o negrusti jų iš jaunų dienų į tvankias dirb-
tuves, kad jie ten žutų ir savo tėvams duoną at-
imtų. Turime reikalaut įstatymų, kurie draustų
vaikų darbo išnaudojimą.

K. Petrikienė.

PROTU VADUOKIMĖS

"Ve žiurėkit, ji su vyriškiu draugauja!" arba
"Pas Marę buvo koks tai vyras į svečius atėjęs ir
vienu du buvo kambaryj!" Taip tankiai girdi kal-
bant. O jei vedusi moteris kur-nors ėjo su sveti-
mu vyru, tai jau prapultis. Tik ir klausykis—jā
jau apšneka: tai neištikima, tai šiokia ji, tai tokia.
Ir kartais tą daro net mūsų draugės progresistės.
Man rodosi, jau laikas būtų, sėsutės, rimčiau žiu-
rėti į panašius dalykus. Kas gi tame blogo, jei
Marė draugauja su Jonu, arba Petronė tariasi su
Lauru apie organizacijos reikalus, ar kad ir jų
privatinius reikalus? Juk jeigu šeimyna iš vyro
ir moteries yra skaitoma už dorą daiktą, tai kodel
gi paprastas moteries su vyriškiu draugavimasi
turi buti blogas? Bet leiskim, kad draugavimas
butų surištąs ir meilės ryšiais, tai dar labiau do-
ras, negu koks kitas, nes nieko prakilnesnio už
meilę nėra.

Taigi, sėsutės, savo pasielgimuose vaduokimės
daugiau protu, o ne papročiais, ir draugaukime
su tuo, kas mūsų draugas yra. Žiurėkim ar yra
mūsų draugas, o ne kokios lyties. Matydami mu-
sų savarankumą, ir mūsų priešininkai atkās dan-
tis ir nustos mus apjuokę. **Nastė Kriaunietė.**

4 BARBORA

Barborai labai parupo, ką tos socialistų "gaziotos", "popieros" apie moteris rašo. Teisybė, kunigėlis sakė, kad jų negalima esą nė į rankas imt, bet... kad taip norisi patirti, ką ten rašo! Sako, kaip tik paimsi, tuoj velniui savo dušią parduosi. Baisu. Net šiurpuliai per visą perėję, kuomet pamislįjo, kaip nemalonu butų velnių kompanijoj atsiradus. Bet... kad taip norisi! Tik viena akia pažiūrėšianti, kaip nieks nemato, ir į pečių įmesianti. Nieks nė nežinosias.

Ilgai Barbora ieškojo, kad gavus tą "moterų numerį" nusipirkti. Pas "cicilikus" eiti klausiti bijojo. Nusipirko nuo tokio vaikučio. Širdis smarkiai plakė, kuomet ėmė į rankas tą "šėtono sėklą". Giliai įsiško į antį ir bėgte namon nubėgo. Tarytum kas ją nešte nešė—nė kojų po savim nejuto. Tik širdis vis labiau ir labiau plakė. Į galvą tarytum plaktukai stuksėjo. Nieko nematė, kas aplink ją darosi.

Parbėgo namon. Vyrai da neparėję iš darbo. Pradėjo vartyt drebančiom rankom "popierą". Duris užsirakino—pradėjo skaityt. Pamažėli skaitė, nes greitai nemokėjo. Skaitė ir vis norėjo matyt, kas toliau bus. Ne viską suprato. Bet jau nebebuvo tos baimės, kokia pirma buvo: nė velnių, nė pragaro baisybių ji ten nerado, o rado, kas jai taip skauda. Baisi našta ją slėgė. Ji buvo tikra savo vyrui, kaip tas šunelis, bet daugiau nieko nuo jo nematė, kaip tik niekinimą. Kiek ji nuo jo prisikentėjo, tik ta tamsi naktelė žino. Ir niekad jokios paguodos... Slibizavo dabar tas "popieras"—ir jai vis šviesiau darėsi. Net ašaros akyse pasirodė. Jai rodėsi, kad moterų našta visuomet tokia buvusi ir tokia busianti. Nebent tik numirus ji sau linksmybės susilauksianti. O čia pasirodo, kad ir moters galinčios savo padėjimą pagerinti. Tik kaip tai padarius? Kunigėlio pasiklaust? Bet jis tuoj išvays laukan, kaip tik pamatys, kad yra skaičiusi socialistų laikraštį. Jis, turbūt, suuodžia, kas skaito...

Barborai sukosi galva. Ji nežinojo, ką bepradėt. Eit pas socialistus, jų prakalbų klausyt—ne: jie tokie baisūs žmonės—jiems Dievo nereikia, bažnyčios nereikia, pasninkų nepripažįsta, kunigus nori iškart, bažnyčias sugriaut... Tik kodėl apie tai nieko nėra jų "popierose"? Galbut, tik man pakliuvo toks numeris? Reikės daugiau nusipirkt.

Nusipirko. Jau nebeplakė taip jos širdis, kuomet ji į rankas paėmė; nebebėgo tekina namon. Parėjo—skaito. Tai buvo antras "moterų nume-

ris". Skaito—ir jai vis aiškiau ir šviesiau darosi. Didelis džiaugsmas pripildė jos krutinę, tarytum radus pamestą brangų daiktą. "Čia tikrą teisybę rašo—pati sau tarė:—čia tikri mūsų vargai. Tik kodėl kunigėlis taip draudžia jį skaityt? Jis tokius mokslus išėjęs—turi žinot"...

Bet jau nebėgo klausiti kunigėlio, ar galima skaityt—pati skaitė. Rado raštų apie tai, kaip kunigai žmones išnaudoja; neva skelbia Kristaus mokslą, o ištikrųjų kasdien jį kojomis mindžioja... Ir vėl pradėjo suktis jos galva. Nejaugi tai teisybė galėtų but? Bet ji pati ne viena tokį atsitikimą atsiminė. Tik pirma bijojosi apie tai mislyt... Matyt, teisybė... "Dievulėli" mano, dabar suprantu, delko kunigėlis taip draudžia šitą laikraštį skaityt, dabar matau... Tik kas su mano dušele bus. Teisybę pamačiau, bet dušelę prapuldžiau. Dievulėli mano, dievulėli"!—parpuolusi ant kelių verkė Barbora.

Bet jau be skaitymo ji nebegalėjo apsieiti. Pramoko daug geriau skaityt. Jau pradėjo šitą ir vyrui pakišt. Ir jis, vietoj į karčiamą eit ar kazyruot, kartais, šitą paskaito. Barbora jau tikisi, kad ir jūdvių gyvenimas kitoks galīs but. Ir daug kas jau jai visai kitaip padeda išrodyt. Dabar tik laukia ji socialistų prakalbų—butinai eisianti jų pasiklaust.

1915 m. (Iš "Rankpelnio").

V. Kapsukas.

MOTINA

Liulia, liulia, kudikėli,
Migk mamytei ant rankelių!
Klausyk ramiai, balandėli,
Mamoš skambančių dainelių!

Kol vargelio nepažįsti,
Miegok miegu nekaltybės;
Teks pasaulį tau išvysti
Pilną skriaudų, neteisybės.

Glauskis, mielas, prie širdelės—
Tau veidelin pabučiuosiu,
Kol nerupi tau meiluzės,
Aš, motina, pamyluosiu.

Gulk, mažyti, į lopšėlį!
Aa, aa, mažutėli,
Miegok globoj matušėlės,
Mano širdies aniolėli!

Škotija.

Nevēzninkas.

I AMERIKA⁵ ATVAŽIAVUS

AUKSINĖS SVAJONĖS.

Daug yra tokių, kurios, Lietuvoj budamos, tik ir svajoja apie "auksinę" Amerikos šalį ir prašo Dievo, kad kaip-nors čionai dasigavus. Na ir susiradusios kokį pažįstamą arba giminės adresą gavusios, kad ir jų niekad nėra mačiusios, o tik nuo ko-nors girdėjusios, tuoj rengiasi važiuot. Kaip gi, sako, ir poniškai gyveną, ir pinigų įvalias turį, ir dar keletą "palocių", kuriuos, rodosi, tik tam ir laiko, kad turėtų kur savo pažįstamus ir gimines priimt. Vaziuoja pasiėmusios savo klumšelius, kitos krepšelius, o da kitos priegalvi užvalkalus nuvilkusios ir įvairių valgių ir šiaip kelionei reikalingų daiktų prisidėjusios. Su ašaromis atsisveikina su savo tėveliais, broliais ir seserimis, giminėmis ir pažįstamais; bet išvažiavusios jaučiasi, kaip širdis iš džiaugsmo plaka, kad jų svajonės pildosi. Ir saldžiai sapnuoja apie "aukso" šalį,—kaip jos ten busiančios laimingos, kaip jas pasitiksia giminės ar pažįstami, kokią puikią "kleidę" ir skrybėlę jai nupirksia... O linksmiausia, kad jau visi vargai Lietuvoj likę; ten nuvažiavus visai kas kita busia, ten skaniausių valgių lig sočiai privalgiusios ir puikiai apsirėdžiusios, poniškai gyvensiančios. O, jau apie vaikus, tai nė kalbos nėra: jų ten nėkuomet netrukstą. Jei dar kokį mėnesį ir reikėsia pabut netekėjusiai, tai kad išsirinksiandis vyrą, tai Lietuvoj likusios visos pavydėsiančios, kuomet šliubinį paveikslą parsiųsiančios.

Ir ištėkėjusios moters, kurios pas savo vyrus vaziuoja, smagiai jaučiasi mąstydamos, kokia laimė jų tenai laukianti, kur jų vyrai nežiną, kaip savo turtus suvartoti ir tik jų atvažiuojant belaukia, kad jos jiems prigelbėtų. Jos, žinoma, mielu noru jiems prigelbėsiančios, nes ir geriau nusimana, kas reikia pirkti. Kad tik greičiau tie kelionės vargai pasibaigtų, o paskui, kaip ponios, gyvensiančios.

ATPLAUKUS I AMERIKA.

Štai jau ir Amerika. Čia jau džiaugsmo jokių budu paslėpti negali, ir kiekviena, kuone pamišusi iš džiaugsmo, šaukia: "Jau čia Amerika, jau čia"! Lipdamos iš laivo, tik žiuri į susirinkusių žmonių minią, kad pamačius, kur yra jų giminės ir pažįstami. Bet... o nelaimė! jau daugelis čia pat apsiriko: jokių giminių ir pažįstamų nemato. Ir kokių navatnų jų tarpe yra: juodi, nė į žmones nepanašūs. O jau kalba, tai lengviau būtų Lietuvos

ančių kalba suprasti, negu jų. Nė atsistot apsidairyt negali — tuoj varo...

Man pačiai tai teko pergyventi, ir aš čia tai aprašysiu.

Aštuoni metai atgal pribuvau į šią šalį laimės ieškoti. Vaziavau pas savo dėdę į Scranton, Pa., kurio nėkuomet nebuvau mačiusi, bet tik nuo jo brolio girdėjau, kad keli metai atgal jis jam rašęs, jog esąs labai turtingas, turįs keletą namų, "saliuną". Gavusi jo adresą, išvažiavau aš pas jį, visai nė nepranešusi jam, kad vaziuoju. Norėdama padaryt jam netikėtą džiaugsmą, atvažiavusi daviau jam telegramą, kad aš, tokia ir tokia jo giminaitė, atvažiavau. Laukiu atsakymo. Laukiu dieną, laukiu kitą—nieko nesulaukiu. Jau pradeda nykti mano svajonės, pradėdu nerimauti. Rašau jam laišką, plačiau pranešdama apie save ir prašydama, kad jis man atsiųstų 10 dolerių: mat, kiti man pasakojo, kad iš "kaslegarnės" neišleidžia ant kranto, jei neturi 10 dol., o man kaip tik jų truko. Tikieta iš New Yorko į Scrantoną buvau nusipirkus da Vokietijoje. Bet nė į laišką negaunu nuo dėdės atsakymo.

Pradėdu baisiai nerimaut. Bijausi, kad atgal negrąžintų. Vienatinis mano susiramimas buvo—tai viena dirbanti ten lietuvė. Ji man pasakė, kad, jeigu mano dėdė neatsilieps, tai mane vistiek negrąžis, o gabęs į šv. Juozapo namus, ir ten aš gausiu darbo. Tai mane suramino, nes maniau, kad šv. Juozapo namai tai tikrai jau geri namai: jeigu ten negerai būtų, tai nė šv. Juozapo vardo tas namas negalėtų turėt. ,

ŠV. JUOZAPO PRIEGLAUDOJ.

Laukiau, laukiau laiško nuo dėdės—taip ir nesulaukiau. Devynias dienas išbuvau "kaslegarnėj", kurios man pasirodė ilgais metais. Pagalios, reikėjo keliaut į tuos šv. Juozapo namus. Nuvedė mane kartu su keliom kitom. Namai man išrodė tikrai šventi ir daugiau panašūs į bažnyčią, negu į namus, kuriuose žmonės gyventų, dirbtų, miegotų ir kitką veiktų: visokių šventųjų paveikslų ir figūrų be skaičiaus.

Po kelių minučių atėjo pas mus moteriškė, kuri mane taip nustebino ir sujudino, jog aš nežinojau, kur aš randuosi. Lietuvoj nėkuomet nebuvau tokių mačius, negi girdėjus, kad kur-nors tokių yra šioj ašarų pakalnėj. Man rodėsi, kad tai Panelė Švenčiausia ar kita nežemiška moteriškė. Ji atėjo išskėstom rankom, matomai, mus pasitikti. Mano sankeleivės, vos tik pamačiusios

ją, tuoj puolėsi viena už kitos išskėstas rankas bučiuot. Aš nesijudinau iš vietos: neverta esanti jaučiausi tas rankas bučiuoti, ir jų kalbos nemo-kėjau—tai lenkių buta. Mane už tai mano sankeleivės ėmė barti, o mano "Panelė Švenčiausia" patenkinta stovėjo ir klausėsi. Paskui ji pareikalavo, kad mes pas ją padėtume visus savo pinigus, adresus ar tikietus tolimesnei kelionei, kad pačios nepamestume. Mes atidavėm. Ji išėjo, o sankeleivės da labiau ėmė mane barti. Aš stovėjau nusiminus. Ašaros man veržėsi iš akių. Tada atėjo viena mergina, kuri, rodos, nuolat tuose namuose gyvena. Ji truputį galėjo lietuviškai susikalbėti. Ji man paaikiškino, kad ta "Panelė Švenčiausia" tai yra "matečka" arba "motina", gailėtingoji sesuo, kuriai visi rankas bučiuoja; kur tik susitiksi ją, vistiek kiek kartų, visuomet liepė sakyti: "tegul bus pagarbintas"... Išmokino, kaip tai lenkiškai reikia sakyti... Ir tuoj ta pačia diena nespėjus nė pavalgyti pristatė prie darbo.

Koks tai buvo darbas, kitą sykį papasakosiu.

10 metų atgal ir dabar

Atsimenu, 10 metų atgal tarp mūsų moterų ir merginų gyvenimas daug skyrėsi nuo šių dienų gyvenimo. Nors aš da buvau 16 metų kūdikis, bet gi gerai atmenu, kaip merginos leido savo jaunas dienas, nieko neveikdamos. Daugiausia į grįčią susieidavo su savo vaikinais ir leisdavo laiką prie svaiginamų gėrimų, armonikų griežimo, šokių. Linksmindavos ir budavo patenkintos tuščiu savo jaunystės dienų leidimu. Nesvarstydamo, kas jų laukia gyvenimo rytojū, bile tik dirbtuvėj dirbė ir galėjo išsimaitinti, tai ir laimingos jautėsi. Laikraščių neskaitė arba labai maža teskaitė. Pirmeivių laikraščių bijodavo, nes tai buvo "nuodėmė". Aš gyvenau su 7 merginomis viename bute. Kada parsinešdavau pasipirkusi kokį laikraštuką, tai visos mane apspisdavo ir atėmusios į pečių įmesdavo, kad tik aš neskaityčiau arba jų į piktą pagundymą nevesčiau.

Bet 10 metų prasiūkus, daug kas kitaip virto. Tos pačios, kurios iš manęs traukė laikraščius ir degino, dabar jau yra kūdikių motinos ir laisvų, socialistų laikraščių mylėtojos, skaito laikraščius ir remia juos, kad turėtų geresnių pasekmių. Jau pranyko daugybė tų tuščių tamsybės svajonių ir atėjo per dešimtį metų tukstančiai moterų ir merginų į mūsų eiles; stojo su mumis išvien ir kovoja už geresnį buvį, organizuojasi su vyrais

į vienus burius, draugijas, unijas, kuopas ir tt.

Ir štai da žvaigždutė prašvito Amerikos moterų-merginų tarpe,—susiorganizavo Moterų Progresyvis Susivienijimas ir jau veikia liaudžiai. O kad dabar įsisteigė savo laikraštį "Moterų Balsą", da daugiau pažengs priekin, nes turės kur apie savo vargus-nelaimes ir reikalus pasikalbėti; tik kad minios skaitydamos remtų "Moterų Balsą."

Sveikinu aš "Moterų Balsą" ir linkiu laimingo pasisekimo, kad jis Amerikos lietuvių grįteles kuoplačiausiai lankyty. **Mažoji Varguolė.**

Moterų balsavimas partijų platformose

Platformų budavojimas.

Jau 44 metai prabėgo nuo to laiko, kuomet pirmas punktas, pritariantis moterų balsavimui, buvo įdėtas į politikos partijos platformą Jungtinėse Valstijose. Tai atsitiko blaivininkų (prohibition) partijos suvažiavime vasario 22 d. 1872.

Socialistų partija pasekė blaivininkus ir į savo platformą įdėjo lygių su vyrais moterų teisių punktą, kaipo vieną savo pamatinių reikalavimų. (Socialistų Partija, dėdama savo platformon moterų teisių lygybės punktą, nesekė nė blaivininkais, nė kokia kita partija. Socialistai reikalauja moterims lygių teisių nuo pat Pirmosios Socialistų Tarptautinės įsikurimo, tai yra da prieš 1872 m. O Amerikos socialistai pirmąsyk šalies valdžios rinkimuose dalyvavo tik 1888 m., delto ir negalėjo anksčiau to reikalavimo į savo platformą įrašyti. Red.).

"Progresistų" partija priėmė drutą moterų lygių teisių punktą, susiorganizavus tai partijai 1912 m.

Šis ruduo pamatė seniausias ir dručiausias partijas dedant į savo platformas lygių moterims teisių reikalavimą, ir minimas klausimas da niekad nebuvo toks gyvas ir svarbus dalykas demokratų, republikonų ir "progresistų" suvažiavimuose, kaip šiais metais. Štai kaip žiuri į moterų teisių lygybę įvairių politinių partijų platformos.

Republikonų Partija.

Republikonų partija, išnaujo patvirtindama savo ištikimybę žmonių valdžiai ir teisei vienos pusės subrendusių šios šalies žmonių, pritaria su teikimui moterims lygių balsavimo teisių, bet pri-

pažįsta teisę kiekvienai atskirai valstijai išsirišti tą klausimą.

Demokratų Partija.

Mes patariame suteikt šios šalies balsavimo teises moterims atskiromis valstijomis tomis pačiomis išlygomis, kaip ir vyrams.

Progresistų Partija.

Ir mes tikim, kad šios šalies moters, nešdamos valdžios našta lygiai su vyrais taikos laiku ir darydamos lygias aukas karo metu,—turėtų gauti pilnas politines teises atskirose valstijose ir visoje šalyje.

Socialistų Partija.

Lygios teisės vyrams ir moterims be jokių apribejimų.

Prohibicionistų-Blaivininkų Partija.

Lygios teisės moterims tomis pat išlygomis, kaip ir vyrams.

Iš to viso matom, kad balsuotojas, vistiek kurios politinės partijos narys jis yra, balsuodamas prieš moterų teisių lygybę, prasižengia prieš savo partijos platformą.

Madonna.

Nuo Redakcijos.—Toks moterims lygių teisių reikalavimas, kaip "reikalauja" republikonų ir demokratų partijos, tai nedaug tereiškia. Ir viena, ir kita pataria moterims išsikovoti sau balsavimo teises atskirose valstijose, bet nepritaria įdėjimui į valstybės konstituciją pataisymo, kuris visos šalies moterims duotų pilnas politines piliečių teises. O išsikovoti moterims teises atskirose valstijose,—kiek tai reikėtų dykai energijos, darbo ir pinigų išieškoti, ir da, dievai žino, kada visose valstijose moters teisių gautų. "Progresistų" partija, tiesa, 1912 m. reikalavo moterims balsavimo teisių, nes Rooseveltui buvo labai reikalingi jau balsuojančiųjų moterų balsai. Bet šįmet tie "progresistai" su republikonais susivienijo ir, žinoma, kaip ir republikonai, perša moterims išsikovoti balsavimo teises atskirose valstijose. Apskritai imant, nereikia per daug vertės suteikti vienos ar kitos partijos prizadams, o žiūrėti jų darbų.

Lietuvos sodžiaus moterų reikalavimai

Kuomet užėina kalba apie Lietuvos moteris, tai tankiausia mato tenai tiktai vieną, kitą inteligentę ir jų reikalavimus. Tuo tarpu jau seniai ir daug platesniais reikalavimais ir ten pasirodė moters darbininkės. Nekalbėsiu aš tuo tarpu apie miestų darbininkes. Primjisiu tiktai labai įdomius sodiečių reikalavimus da 1907 m.

Pušaloto apygardos (Panevėžio apsk.) moters ir merginos rašė 1907 m. balandžio mėn. dumon Lietuvos Socialdemokratų Kuopai:

"Mes, žemiaus pasirašiusios, moters ir mergiotės Pušaloto miestelio ir apylinkės kreipiamės į jus, atstovai, darbininkų, bežemių ir mažžemių užtarėjai. Mes žinome, kad Lietuvos Socialdemokratų Partija neskiria lyties, o jus susidėjot į L. S. D. kuopą. Jaučiame todėl, kad neatsakysite paturėti mūsų reikalavimus. Mes, moters ir mergiotės, neturėjom laimės rinkti atstovų ir esame nelaimingos. Delto šaukiame į jus kuopą ir reikalaujame išreikšti mūsų reikalavimus. Kolai tie mūsų reikalavimai nebus išklausti ir išpildyti, tolai neskaitysime dumos nutarimų už įstatymus. Busime priešingos jiems... Todėl prašome, kad už mus užsistotumėt... Ir mes visos reikale eisime išvieno į pagalbą.

"Pirmiausia turi but moterims duotas pilnas balsas, lygus su vyrais, ko ikišiol neturėjome. Moters turi but prileistos prie rinkimų; ir jos turi galėt statyt savo kandidaturas, užimti atstovų vietas ir spręsti sykiu apie moterų ir visos Lietuvos reikalus.

Toliau eina eilė kitų reikalavimų, tarp kurių randame tokių: dvarininkų žemės konfiskavimas (atėmimas), 8-ių darbo valandų įvedimas, Lietuvos autonomija... Pasirašė 48 moters ir mergaitės ("Skardo" N 14).

Tai labai svarbus dokumentas. Kur rasite pas "inteligentes" tokių plačių reikalavimų? Ir tai ne pavienis apsireiškimas.

Kitoj vietoj (Panevėžio apsk., J-nių kaime) 83 pasirašiusios moters ir mergaitės po 12-a socialdemokratų spauz dintų įsakymų Lietuvos S. D. Kuopai, pabriežia reikalavimą, kad moterų teisės butų sulygintos su vyrų. Ožogių sodžiu (Smilgių valsčiu) pasirašė 174 vyrai ir moters. Tarp kita ko įsako atstovams reikalaut Vilniaus universiteto.

Stumbriškiuose (Panev. aps.) pasirašė po minimais spauz dintais įsakymais 62 vyrai, moters

ir merginos, Girsudų valsčių — 49 vyrai ir moters.

Gruzdžių valsčiaus (Šiaulių apsk.) bežemiai, mažžemiai ir smulkieji ukininkai įsako atstovams reikalauti visokių prispaudimų panaikinimo, politikos laisvių, demokratinio Rusijos surėdymo ir Lietuvos autonomijos, žemės ir laisvės bežemiams ir mažžemiams, darbininkų buvio pagerinimo... Pasirašė 73 vyrai ir moters.

Radviniškio miestely (Šiaulių apsk.) pasirašė po spauzdintaisiais socialdemokratų įsakymais 306 vyrai, moters ir merginos.

Plipų sodžių (Utėnos valsčių, Ukmergės apsk.) pasirašė 182 ukininkai, mažžemiai ir bežemiai, vyrai ir moters. Rašo delei žemės, mokesčių ir politikos laisvių.

Iš Antazavo valsčiaus (Zarasų apsk.) rašo dėl žemės ir ganyklų, skundžiasi ant dvarininko. Pasirašė 90 vyrų ir moterų.

Ir daugelyje kitų vietų moters lygiai su vyrais tuomet jau dalyvavo politikos judėjime ir darbininkų klesos kovoj. Tai kas privertė Kauno kunigus šaukt moterų suvažiavimą, kad ir jos visai neišslystų iš jų rankų. Tas pirmasis Lietuvos moterų suvažiavimas įvyko 1907 m. spalio 6-7 d. Jis yra plačiai aprašytas Škotijos "Moterų Balse" ir ten mes siunčiame skaitytoją. Vt.

Siuvimo unijistės

Daug lietuvių moterų ir merginų yra Amerikoje, bet mažai yra veikiančių darbininkų idėjai. Kiek esu patyrusi, prie siuvimo daug lietuvaikių dirba, bet veikiančių unijose labai maža dalelė. Jos, prigulėdamos unijai, užsimoka savo narines duokles ir jau žino, kad priguli, o unijos principų ir kam ji reikalinga darbininkams, tai nesirupina sužinoti, nė kada yra aiškinama unijos reikalai. Į susirinkimus ar prakalbas jos nesilanko. Kada darbdavis neatmoka uždarbį už išdirbtas valandas, merginos ir moters tyli, nedrįsta darbdavio prašyti tos keliolikos ar kelių dešimčių centų. Jos nusileidžia tylėjimu, atsiduodamos ant dievo valios. Daugiausia išnaudojamos tos, kurios skytes siuva. Jos daugiausia dirba nuo štukų. Kada susimąžina dirbtuvėje darbas, tuomet darbdavis tuoj ir pradeda kalbinti gražiais ir švelniais žodeliais, kad nusileistų pigiau. Merginos tokios da silpnos yra, kad bijo ir žodį ištart prieš darbdavį. Kiek darbdavis duoda, su tiek ir sutinka. Nežino unijos taisyklių ir nežino, prie ko kreiptis, kad už jas stotų.

Taigi, draugės, kodėl mes nesirupinam daugiau unijos reikalais, kad mumis gyvenimas verčia kasdien stovėti ant kovos slenkščio. Kasdien brangumas kyla augstyn, o darbdaviai vis stengiasi mus kuodaugiausia išnaudoti.

Draugės! rupinkimės daugiau organizacijos reikalais ir eikime išvien su vyrais. **Unijistė.**

"Į kovą".

J. Davidson.

APŽVALGA

VOKIETIJOS KOVOTOJOS KALĖJIME.

Žinoma, visų jų nieks neįstengs sugrust: tam reikėtų kelis kartus daugiau kalėjimų pristatyt. Vienok į kalėjimus gruda visus tikruosius tarptautinius socialistus, karo priešininkus, vyrus ir moteris, kas tik po ranka pakliuva, ir kankina ten, panašiai kaip Rusijoje, per ištisus mėnesius. Neturi už ką teisti, tai laiko be teismo. Tuo būdu jau seniai laikoma kalėjime garsioji socialistė rašytoja **Roza Liuksemburg**. Ją laikė išpradžių Berlyne moterų kalėjime; bet štai vieną vakarą ištraukė iš lovos ir nugabeno į policijos kalėjimą. Ten pasodino į mažiukę kamerą, kur paprastai prostitutės laiko, nustojo davę jai laikraščius, kuriuos pirma gaudavo, uždraudė jos gydytojui ją lankyti, blogą maistą ėmė duoti... Pagalios, netikėtai išvežė ją į Poznaniaus užkampį Vronke. Kita įžymi tarptautinė socialistė, karo priešininkė, **Kete Dunker**, norint da yra "laisva", bet kiekvieną jos žingsnį policija seka, neleidžia mokslo paskaitų laikyti darbininkų jaunimui, iš kurių ji dalinai gyvena. Jos vyras mobilizuotas. Ji su trimis mažais vaikais. Darbininkė **Anna Špan** buvo areštuota beinant į susirinkimą, kuris buvo policijos uždraustas. Jai įdavė kažin kas lapelių; ji juos metė augštyr ir už tai buvo išlaikyta kalėjime daugiau kai 3 mėnesius. Jos vyras karo lauke, du mažų vaiku namie. Tokių atsitikimų daugybė. Areštuojamos jaunos mergaitės darbininkės, 17-18 metų, už lapelių platinimą, per ištisus mėnesius laikomos kalėjime; kitas jų vienas uždarę laiko; kitas sodina su prostitutėmis, kad juo labiau įbauginus ir pažeminus. Bet tai tik da didesnį pasipiktinimą iššaukia pas tas kovotojas su darbininkų klesos neprieteliais, da daugiau drąsos joms suteikia. Ypatingai gruda į kalėjimus socialistų jaunimo nares ir narius. Areštuoja tarptautinių socialistų vadus, kurie balsiai reikalauja karo galo, šaukia nesizemint prieš kaizerio valdžią ir visus darbininkų klesos neprietelius, o kovot su jais, kurie smerkia nuėjusius viešpataujančioms klesoms ir valdžiai į talką karo patarėtojus social-patriotus. Nežiurint didžiausių persekiojimų, tų kovotojų skaičius, vyrų ir moterų, labai smarkiai auga. Jau jų ten didžiama socialistų partijoj, ir moters žymiausia vietą užima, nes vyrai mobilizuoti.

MOTERŲ TEISĖS AMERIKOJ.

Jos turi pilnas balsavimo teises šiose valstijose (šale pažymėta metai, kuomet įgijo):

Wyoming	—	1869-1890	Arizona	1912
Colorado	1893	Kansas	1912
Utah	1896	Oregon	1912
Idaho	1896	Illinois	1913
Washington	1910	Nevada	1914
California	1911	Montana	1914

Illinois valstijoj turi beveik pilnas teises. 21-oj valstijoj turi dalinai teises.

Neseniai praėjusiuose rinkimuose dalyvavo apie 4 milijonai moterų. Sako, kad Wilsoną moters išrinkusios. Ištikrųjų jos taip balsavo, kaip jų valstijų ir jų sluogsnio vyrai balsavo. Moters kandidatės buvo rašomos ant bendrų tikių. Buržuazijos moters, žinoma, išvien ėjo su buržuazijos partijomis. Į valstybės kongresą pirmą kartą išrinkta Montanos valstijoj mergina Rankin — republikonų tikiu.

KONGRESO DARBAI.

Svarbiausi dalykai, apie kuriuos kongresas tars savo žodį, tai atėmimas nuo geležinkelio darbininkų streikų laisvės, kad lengviau būtų nuo jų atimti iškovotąją, bet neįvestąją da 8-nių valandų darbo dieną; brangumo klausimas—trustų savininkai, aukso karaliai, fermeriai ir jų reikalų gynėjai pripažįsta, kad da visai nebrangu ir komisijas iš savo frontų skiria; paskyrimas karo reikalams 752 milijonų dol.—da daugiau, negu šimet; pagalios, priverstino tarnavimo kariuomenėj įvedimas. Be abejonės, buržuazijos partijų didžiama pritaris tam.

Kuomet kongrese pasirodė prezidentas Wilson, susirinkusios ten buržuazinės sufragistės iškėlė vėliavą su antrašu: "Ką jūs norite padaryti moterų balsavimo teisių sulyginimui?", jis pabučijo sau po nosia—ir daugiau nieko. Nieks nesuprato, ką jis sakė. Mat, dabar jau po rinkimų, tai nėra reikalo nė moterų, nė darbininkų draugu rodytis.

Ir N 2 "Mot. Balso" darbininkų laikraščiai labai maloniai sutiko ir patarė jį platinti: "Kova", "Nauj." ir "Keleivis".

"Saulė" ištisai išsispauzdino iš N 2 draugės O. Kaktienės straipsnelį, bet nepažymėjo, iškur paėmė.

Rusijos klerikalų komitetų šelpiamos moterė-lės kalba: "Kai sugrįšim į Lietuvą, tai mes su jais (kunigais) atsilygsim,—ten nesulauks jie iš mūsų žašų, viščiukų ir paršiukų, ir jie galės krimsti juodą duoną" ("Nauj. Liet." N 34, korespondencija iš Jaroslavljo).

"Naujienos" rašo:

"Lietuva", nuolatos besigirianti savo pasiryžimais kelti kultūrą lietuvių tautoje, neiškentė neįspyrus naujam laikraščiu "Mot. Balsui", nors tas laikraštis daugiau reiškia lietuvių kultūros darbe, negu pustuzinis tokių "Lietuvų".

Grindų mazgotojų ir dulkių valytojų
yra moterų26,839
Vyrų gi..... 7,195
Tabako dirbime moterų71,572
Vyrų79,947
Žemės dirbime moterų1,807,501
Mechaninėj industrijoj dirba moterų 1,820,980
Ginklų ir amunicijos dirbtuvėse 3,000

PIPIRAI

Pirmiau prakalbas sakydavo tiktai kunigai. Vėliaus jas pradėjo sakyti ir šiaip jau žmonės. Gi dabar sako ir moters. Turbut, svieto pabaiga jau artinasi.

* * * *

Tulas Laukis savo knygpalaikėj "Moteris ir jos vieta žmonijoj" pasakė, kad, girdi, patįs drūčiausieji gyvenimo dėsnių prirodą, jog moteries vieta esanti tik prie pečiaus ir puodų.

Jeigu jau šitaip, tai aš sakau, kad patįs tvirčiausieji gyvenimo faktai prirodo, jog vyro vieta tėra tiktai prie degtinės ir pypkės.

* * * *

Moteris, gavusi pinigų ir išėjusi miestan, daug naudingų daiktų prisiperka ir be kitų pagelbos parsineša juos namon. Vyras gi, gavęs pinigų ir išėjęs miestan, tiek daug alaus ir degtinės prisiperka, kad, negalėdamas panešti, atsilošia prie sienos ar stulpo ir laukia iki neatvažiuos mėlinsiuliai ir neparves jo pas save pasilsėti.

* * * *

Jeigu sakyti, kad moteris myli tik pasirėdyti ir sportauti, tai kodėl nesakyti, kad vyrai myli tik pypkę rukti ir girtuokliauti! Ar ne taip, vyručiai?

Vyrai, pavydėdami moterims liuosybės ir lygių teisių, išmokina jas pavydėjimo. Šiandien daug rasi sesučių, kurios serga pavydo liga. Aš teikiu joms gerą receptą—vadinasi "Moterų Balsas"; ir tik už vieną dolerį visiems metams. Pasinaudokite, sesutės, iš taip puikios progos.

* * * *

Sakoma, kad "oška ne gyvulus—moteris ne žmogus".

Na, ir kodėl nesakyti, kad jautis ne gyvulus—vyras ne žmogus?

Juk per tukstančius metų turtingieji, vyru pasijungę, arija jais, kaip paklusniausiais jaučiais!

Biržietė.

* * * *

Žiurėkit, kiek moters prirašo: net į "Mot. Balsą" netelpa! Jau didint reikia. O vyrai vis sakė, kad moters tai, girdi, nei kalbėt, nei rašyti negali. Palaukit, vyručiai, mes dabar parodysime jums ką mes galime! Bile tik turime savo "locną" laikraštį—"Mot. Balsą". **Aniuta.**

NAŠLĖ SUVALDĖ.

Jonas Bikas menkutėlę
Moterį turėjo;
Mušė, niekino ir baudė,
Kiek tiktai norėjo.

Pagyvenus ir panešus,
Sunkųjį kryželį,
Nukeliavo, nabagėlė,
Ji juodon žemelėn.

Bikas vedė kitą pačią,
Diktą našlę Oną,
Ir jinai tuojaus suvaldė
Tą latrelį Joną.

"Eisiu", sako, "į saliuoną
Reikalo kalbėti,
O paskui į klubą trauksiu
Duoklių užmokėti".

—"Ne, vyrelį; smuklėn neisi,
O namie sėdėsi,
Ir dabar jau vakarėliais
Su manim kalbėsi.

Turim pieno ir arbatos
Gerk, kiek tik tu nori;
Galim paskaityt, pažaisti,
Kaip ir žmonės dori.

O jei eisi į saliuoną
Ar klube girtausi,
Tai žinokie, jog sugrįžęs
Tu šveistinės gausi".

C. V.

KORESPONDENCIJOS

WORCESTER, MASS.

Labiau sudrutėjus vietos L. M. P. S. 2-ai kp., kurkas gyvensnis tarp veiklesniųjų vietos moterų judėjimas prasidėjo. Narės, ypač naujosios, pagirtinai darbuojasi; reguliariai susirenka. Ir matyt pas jas begalės energijos dirbti savo ir savo sesučių labui. Jau neminint mažesnių dalykelių, tapo pasiūsta delegatė L. M. P. S. suvažiavimam; partraukta 150 egz. "Moterų Balso" (ir uoliai stengiamasi, kad visus išpardavus); manoma pasirupinti lavinimosi vakarėliais. Žodžiu, kruutama-dirbama, kiek tik begalima. Deja, labai apgailėtina, kad ne visos sesutės prisideda prie šito, be abejonės, labai svarbaus darbo. Mat, vienos, rasi, visai nenuvokia, jog reikia dirbti savo labui, kitos—permier pasididžiuoja; dar kitos—neapkenčia kai-kurių veiklesniųjų moterų-merginų. Ak, ką gi čia ir beišrokuosi visų ydas!

Dabartės da noriu tarti keletą žodžių apie vadinamus "progresiščių pietus".

Šitie pietūs buvo spalio 8 d. Svečių atsilankė labai gražus burelis. Gi patraukiantis svetainės išpuošimas ir rupestingas sutvarkymas įvairaus programėlio, išties, darė labai malonų įspūdį. Vakarėlio vedėja, d-gė J. Aniolauskiutė, pratarus kelis žodžius į susirinkusius, paprašė d-gę Z. Puišitę pakalbėti plačiau apie moterų reikalus. D-gė Puišitė pasakė labai nusisekusią prakalbėlę. Susirinkusiems labai patiko, juo labiau, kad mergina kalbėjo; mat, vyrų prakalbos jau ne naujiena. Trumpai kalbėjo Šestokas, Dėdynas ir kiti. D-gė Šestokienė padainavo "Vai, dainos-dainelės", sykiu skambindama ant balalaikos. Svečiams taip patiko, kad net po kelis kartus šaukė pakartoti. Abelnai šita bene tik pirmutinė vietos L. M. P. S. 2-ros kuopos pramogėlė labai gražiai nusisekė. Net ir pelno keli desėtkai atliks. **Aniuta.**

BRIDGEPORT, CONN.

Vargiai rasime tokį miestą, kur moters ir merginos, dirbančios dirbtuvėse, gyventų lengvoje sąlygose. Ne geriau ir Bridgeporte, o gal kartais ir prasčiau. Tikiu, kad plačiai yra žinoma, kad čia dirba moters ir merginos naktimis amunicijos dirbtuvėse. Jos dirba po 10 ir pusę valandų į naktį. Vyrai nenori dirbti naktimis, nes naktį dirbti yra nesveika ir kenksminga sveikatai; tai moteris stato dirbti. Jos dirba tokį darbą, kaip ir vyrai, bet jų užmokestis perpus mažesnis,

negu vyrų. Moterims kapitalistai suteikia lygių teisių tik prie mašinos, kad jos padarytų tiek naujos, kaip vyrai padaro; antra, suteikia lygių teisių su vyrais dirbti naktimis ir ilgą valandą taip, kaip vyrai. O kuomet ateina atlyginimo diena už jų padarytą darbą, tai kapitalistai neduoda joms lygių teisių su vyrais, kad jos galėtų gauti tą patį mokesį, kokį gauna vyrai. Vyrai ima algos už tas pačias nakties darbo valandas ir už tiek pat padaryto darbo (gal da mažiau, negu moteris, padaro) \$18 arba \$20, o moters arba merginos gauna tik \$8 arba \$10 į savaitę! Kodel taip? Kapitalistai nepaiso, kad moters eina į dirbtuvę alkanos ir nuplyšusios, nepaiso, kad jos šaltuose prastuose kambariuose gyvena žiemos laike. Nedrįs nė vienas pasakyti iš mūsų darbininkų, kad moteris gyvena geroje sąlygose, bent tokiose, kaip vyrai, nors ir vyrų negeriausias gyvenimas. O kapitalistai drįsta sakyti, kad jos gerai uždirbančios ir galinčios gerai gyventi!

Kas lieka tad daryti moterims? Ar tur taip ir pasilikti, kaip kapitalistai reikalauja? Man rodos, kad ne. Laikas moterims pabusti iš to sunkaus miego, kuriuo miegojo iki šiam laikui. Laikas ir moterims tvirti darbininkų organizacijas ir į jas kuodaugiausia rašytis. Jau plačiai pasklido gandas po plačią Ameriką, kad moters pradeda smarkiai veikti, tverdamos L. M. P. S. A. kuopas. Kodel Bridgeporte, kuriame yra apie porą tukstančių lietuvių ir jų tarpe daug moterų, kodel čia negali susitverti moterų Susivienijimo kuopa. Mažesniuose miestuose tai įvygdoma,—tikiu, kad galima ir Bridgeporte tas padaryti, tik reikia moterims padirbėti. **F. F. Nahunchikas.**

BROOKLYN, N. Y.

Darbininkų streikas.

"Moterų Balso" N 1 buvau parašiusi apie šitos tabako dirbtuvės merginas, nemandagų pasielgimą iš bosų pusės, algas... Dabar biskį parašysiu apie streiką toj pačioj dirbtuvėj. Stebėtina, kuomet aš sakau "streiką toj dirbtuvėj". Bosai ir pačios darbininkės nėkuomet nemanė, kad čia gali streikas iškilti. Bet štai spalio 12 d. lietuvių darbininkės išėjo į streiką. Kitų tautų darbininkės pasiliko. Ant rytojaus visos sustojome pas dirbtuvę ir laukėm kitų darbininkų. Prisiartinant joms prie mūsų, mes pradėjom aiškinti joms dalykus ir prašyti, kad neitų į darbą. Jos paklausė. Į dvi dienas dirbtuvė tapo visiškai uždaryta. Tuoj pasikvietėm delegatus iš "The International Progressive Cigar Makers

Union", ir pradėjo mus organizuoti. Išrinkom iš streikuojančių darbininkų 5 ir 4 delegatus iš unijos, nuėjome pas bosus, pasakėme mūsų reikalavimus. Bosai pasiuto. "Čia ne streikas, bet tikrai vienos darbas,—sako:—merginos niekad nieko nesakė, visos dirba pilnai užganėdintos, bet štai ima ir atsiranda viena ypata ir visas sugundė". Mat, jiems pikta, kad ta ypata nurodė darbininkėms, kaip jas išnaudoja ir kokios nešvarios aplinkybės ir tt. "Daugiau pinigų!—sako bosai—hm, juk merginos uždirba 13 ir 14 dol. į savaitę". —"Bet, sako delegatai, jūs pagalvokite, kada merginos pradeda dirbti, ir kada jos pabaigia". Bosai sakosi nekalti esą, kad merginos pradeda dirbti prieš 7 val. išryto ir sustoja prieš 7 vakare. "Jos dirba, kad daugiau pinigų padarytų". Delegatai pasakė, kad merginos kaip tik ir reikalauja trumpesnių darbo valandų ir daugiau pinigų, taip-pat geresnio pasielgimo iš bosų pusės, ir reikalauja unijos. Bosai, pasakė, kad jie niekuomet nekelsią algų, unijos nebusią ir geriau negalį pasielgti su merginomis, o kaslink valandų, lai jos pradeda dirbti, jei jos nori, kad ir nuo 9. Švaresnių aplinkybių, bosai sako, ir negalį buti. Pagalios, tai, girdi, tik viena trukšmą kelianti. Delegatai pasakė, kad čia ne vienos, bet visų merginų reikalavimai; o jei jie nenori pripažinti šitą viską, lai jie ateina į mūsų svetainę ir talkos su darbininkėmis. Bet bosai užsivadėjo eiti pas mus. Sako uždarysią dirbtuvę pirmiau. Sugrįžo Komisija atgal į svetainę ir pasakė viską, ką bosai sakė. Kai-kurios nusigando, bet delegatai paaikiško darbininkėms, kad bosai tikrai baugina. Viskas ėjo gerai. Merginos laikėsi stipriai. Pasirodė, kad mes laimėsime. Mums reikėjo atsiimt likusi "pėdė". Susitarėm visos eiti išvien į dirbtuvę ir išeiti visos kartu. Su mumis sykiu ėjo ir du vyrai streikieriai, vienas lenkas, kitas žydas. Taip mes ir padarėm: visos įėjom, visos išėjom. Bet štai nėra žydo. Kur žydas? Viena mergina pasakė, kad jis pasiliko dirbtuvėj; sakė, kad jis norįs pasiimti darbo įrankius. Merginos laikosi stipriai, lankosi į mitingus, kitos nuėjo kitur dirbti, kitos namie. Jau dvi savaitės kaip streikuojam. Vieną rytą mums susirinkus į svetainę ateina tas žydas ir pradeda kalbėt, kad jau streiką mes pralaimėjusios, nes jau dvi savaitės, kaip mes streikuojam, o bosai dar nepasirodė. Pradėjom ant jo rėkti; sakom, jei jis taip ilgai kalbės, tai mes jį išmesim iš svetainės. Prisižadėjo taip nebekalbėti, bet ir toliau savo darė: tarnavo kapitalistams. Jis net į merginų stubas pradėjo landžiot ir įkalbinėt,

kad iš streiko nieko nebusią. Merginas įbaugino. Pradėjo jos dejuoti: "neteksim darbo". Štai vieną kartą mums susirinkus ateina vienas bosas. Pradėjo merginoms aiškinti savo bėdas. Sako, jis turėsiąs uždaryti dirbtuvę. Merginos sako, kad ir mes turime daugiau mokėti už "burdą", drabužiai pabrango, ir joms už tai reikia daugiau pinigų. Galų gale pakėlė algas, bet ne visoms, Pakėlė nuo 65c iki 1 dol. į savaitę. Kitoms, sako, negalįs pakelti, nes turįs labai brangiai mokėti už tą tabaką, kurį jos dirba ir kadangi jos daug to tabako suplaišo, tai jam ir taip nuostoliai. Unijos, sako, nepripažįsiąs. Išėjo jis. Viena mergina sako, kad jis tik banginąs. Jis sakęs, kad, kaip gyvas, neateisiąs į svetainę,—štai ir atėjo. Tai tikrai pradžia mūsų laimėjimo.

Mums besikalbant štai ir ateina minėtasis žydas skebas ir pradėjo prikalbinėt merginas, kad eitų dirbti ir galų-gale merginos jo paklausė, nuėjo. Kaikurios eidamos verkė. Unijos delegatams atėjus į svetainę rado tikrai apie 5 merginas. Jie tuoj suprato dalyką. Pasirodė, kad iš tų 150 merginų tikrai 5 tikrai suprato savo reikalus. Delegatai ramino jas ir patarė joms eiti į tą pačią dirbtuvę ir aiškinti ir mokinti kitas, kurios da nesupranta. Taip ir pasibaigė mūsų streikas. Vienos šiek-tiek laimėjo, kitos nieko. Dabar girdėjau, kad atmokėję visoms už tas dvi savaites, ką streikavo, ir kad bosai mandagesni, tabakas biskį geresnis ir dirba trumpesnes valandas. Mat, vistiek biskį geriau. Firmos vardas: S. Monday's and Sons, Brooklyn, N. Y.

Per streiką mums daug padėjo ir daug kalbėjo d. Šukys; po vieną kartą kalbėjo d. J. Šaltys ir A. Budveičiutė. Ačiu už tai draugams ir draugei.

A. Jurevičienė.

BINGHAMTON, N. Y.

Lapkričio 11 d. L. M. P. S. 23-čios kuopos buvo balius, į kurį buvo pakviestos šios draugijos: Lietuvių Klubas, LSS. 33 kuopa ir Šv. Juozapo Draugija, bet iš jų neatsilankė nei viena. Kaip matyt, daug draugų yra priešingų moterų darbui, bet jos, nieko nepaisydamos, varo savo darbą pirmyn. Kaip girdėt, nuo baliiaus likosi pelno \$14.45. Spalio 19 d. L.M.P.S. 23 kp. laikytame susirinkime iškilo nesusipratimas tarpe draugių. Pradėjo užmėtinėti ant draugės O. Š., kam ji užrašinėja "Moterų Balsą", o ne kuopos agentas. Bereikalingas užsipuldinėjimas: d. O. Š. daugiausia dirba "Moterų Balsui"; ji pradėjo rinkt prenumeratorius da kol nebuvo susitvėrusios L. M. P. S. kuopos. **Rutų Šakelė.**

ŠEIMYNINKIŲ SKYRIUS

POT ROAST BEEF.

4 svarus jautienos, 6 gvazdikus (cloves), 2 bulves, 3 cibulius, 2 morkas supiaustyk, 3 stiklus vandens įpilk ir įdėk trečią dalį svaro sviesto, druskos ir pipirų. Apibarstyk mėsą miltais, įdėk į petelnę, sudėjus viską virink, kol bus mėsa minkšta.

V. Narbuth.

PUDINGAS.

Paimk pusę pakelio želatino, du stiklu verdančio vandens, 2 puoduku cukraus, vieną limoną ir tris kiaušinio baltynius. Ištarpink želatiną su biskiu šalto vandens, o paskui užpilk verdančiu vandeniu ir išspausk limoną, tik vaktuok, kad nepatektų sėklų; sudėk cukrų ir duok ataušt. Paskui gerai išplakus supilk kiaušinius. Supylus viską reikia gerai plakt, kol sustings, paskui supilstyti į puodukus ir padėk šaltai ant valandos.

PYRAGAS.

Paimk septynis kiaušinius, vieną puoduką cukraus, vieną puoduką miltų (miltus reikia bent penkis sykius persijot), $\frac{1}{4}$ šaukšto "cream of tartar", vieną šaukštuką orandžio ekstrakto ir druskos šįškį. Išplak gerai kiaušinio baltymą ir sudėk "cream of tartar", orandžio ekstraktą ir druską su cukrum. Paskui išplak gerai kiaušinio trynius ir supilk į kruvą, sudėk miltus ir išmaišyk palengva su šaukštu. Gerai išmaišius supilk į blėtą ir kepk nuo 30 iki 40 minutų, pridabodama, kad pečius nebutų perkarštas.

A. M. P.

ISPANŲ PUDINGAS.

Paimk pusę kvortos smetonos, 5 trynius, 1 puoduką pieno, 1 puoduką cukraus, šaukštuką vanilijos, 1 pakelį želatinos. Išplak smetoną, gerai išplak trynius, šiltam piene ištirpdyk želatiną, viską gerai sumaišyk ir formoje sušaldyk.

LIETUVIŠKI SAUSAINIAI.

Paimk pusę svoro nesudyto sviesto, pusę svoro cukraus, svarą miltų, 3 kiaušinius, 2 šaukštuku kepamo pauderio, šaukštuką vanilijos, sataruok limono žievės. Šaltoj vietoj viską gerai suminkyk, plonai iškočiok, apšmeruok kiaušiniu, apibarstyk cukrum, supiaustyk stiklu, papuošk kapotais migdolais arba riešutais ir kepk pečių, kol apgels. Iš to galėsi gaut apie 180 delno didumo sausainių.

K. S. Lietuvaitė.

CHOCOLATE CAKE.

Suvinink pusę puoduko saldaus pieno, pusę puoduko cukraus ir pusę puoduko chocolate; at-

šaldyk. Sutrink 1 puoduką cukraus su pusę puoduko sviesto, pridėk du gerai suplaktu kiaušiniu. Į 1 puoduką rugštaus pieno įdėk 1 šaukštuką sodos ir išmaišius supilk. Dabar supilus pirmą dalį dar įpilk 1 šaukštuką vanilijos ir 2 puoduku išsijotų miltų. Supilk į vieną blekė ir iškepk. Pečius turi būti neperkarštas, kad duotų iškilt.

J. B.

DYNŲ PAJUS.

Šešiams pajams imk 2 kvorti išvirto dyno, ištrink per sietuką, pridėk 6 puodukus cukraus, 6 kiaušinius, gerai išplaktus, pusantros pintės saldaus pieno, 2 šaukštuku sinamono, biskutį druskos. Kaip iškeps, tai uždėk ant viršaus išplaktos gerai saldžios smetonos.

KAIP LAIKYTI KAURUS.

Nors jūs nupirksite ir geriausį kaurą (karpetą), bet po tulo laiko jūs pastebėsite, kad jis neaiškus, plėtmuotas, prastai atrodo. Bet gana tankiai buna dar aršiau: naujus brangius kaurus užpuola maži vabalėliai, kandys, ir išėda skyles, arba tankiausia viršutinius smulkius siulelius, kurie ir yra visas kauru papuošalas. Tuosyk sakoma: "kaurai nupliko". Aišku, kad tokie "nuplikę" kaurai nustoja savo vertės; jau geriau laikyti gryną aslą, negu tokiais kaurais išklotą.

Kad kaurai "nenupliktų", visųpirma, kaip kad visur, reikalingas šeimyninkės apžiūrėjimas, jos atydzia. Ji turi tankiai "išegzaminuoti" kaurus ir patėmijus vabalėlių atsiradimą juos kuogreičiausia naikinti, nes jie veisiasi labai sparčiai. Bet dar geriau prieš tiesimą kauru reikia padaryti tam tikrą "dezinfekciją", o labai tankiai ši prašalys priežastis vabalėlių atsiradimo.

Pirmą tiesiant kaurą, reikia gerai išmazgoti grindis, o apačia bus ganėtinai apsaugota.

Bet gali atsitikti, kad kandys gali įsiveisti viršutiniuose plaukeliuose kauru. Tuosyk kartais užtenka užtiesti ant viršaus šlapią abrusą ir perleisti kelias eiles karštu prosu—garas išnaikys kandis ir jų kiaušinius.

Bet nevisada to užtenka, ypatingai, jeigu jau kandys įsiveisia perdėm kaure, kas kartais gana sunku patėmyti. Tuosyk geriausia atlupti kaurus, jeigu jie prikalti, ir padaryti jau generalę dezinfekciją, kuri taip atliekama: atlupus kaurą išmazgoti grindis macniu šarmu, pridėdant

šaukštą borakso. Kada išdžius, išbarstyti grindis tam tikrais, kandis naikinanciais, milteliais (insect powder), kurių galima gauti bile aptiekoj už dešimtį ar penkioliką centų; arba iškloti tabako lapais ir išnaujo kaurą patiesti.

Viršų gi kauru taip iščystyti: pirmiausia gerai iššluoti, paskui paimti tarputyno (turpentine) ir padaryti iš jo mišinį, dedant ant kiekvienos kvortos vandens šaukštą tarputyno. Minėtam mišiny reikia pamirkyti kempę arba minkštą skudurą, sausai nugręžti ir gerai ištrinti visą kauru viršų, tankiai išplaujant kempę ir permainant vandenį, kaip tik pastarasis pajauosta.

Šitokia dezinfekcija yra labai gerai padaryti kaurams bent vieną kartą per metus, nelaukiant kol kandys įsiveis.

Plėtmus išimti galima amonija, tinkamai atmiežus vandeniu; pasivilgant kempę ištrinti viršų kauru, o jis išrodys, kaip naujas.

Antanas Petrika.

Naudingi Patarimai

PRIZIURĖK DANTIS.

Šioj šalyj randasi daugelis merginų, kurios neturi dantų arba turi skaudamus. Tame kaltos ir merginos: nors dirba dirbtuvėj, bet nors kartą per dieną gali išsiplaut su šepetuku ir milteliais (Lyons Tooth Powder). Tai butinai reikalinga, kad sveiki dantys būtų. Išplovus dantis, šepetukas reikia įmerkt į druską, kad neatsirastų bakterijų; o nuo nenuvalytų dantų užsikrečia ir viduriai.

KAIP TURĖT GRAŽIUS PLAUKUS.

Plaukai butinai turi but išmazgoti sykį į savaitę, bet geriaus nors du kartu į savaitę. Mazgojant plaukus niekadoms nereikia trint muilą ant galvos, bet reikia įdėt į vandenį čysto muilo supiausyto ir virt, kol išsileis. Kaip atšals, tada reik trint gerai į plaukus galais pirštų, bet ne nagais. Ir vėl išplaut čystu, šaltu vandeniu. Geriaus išsivirkit apie kvortą to vandens, kad nereikėtų kožną kartą virt.

O. V. B. Archienė.

L. M. P. S. REIKALAI

IŠ L. M. P. S. SUVAŽIAVIMO NUTARIMŲ ORGANIZACIJOS TVARKA.

Finansų sekretorė pasiulė tokias taisykles narių tvarkymui:

1. Centras turi įvesti finansų ir narių knygas.
2. Tokios knygos turi but parduodamos kuopoms už pagaminimo kainą.
3. Centras turi duoti narėms numerius.
4. Naujos narės gauna numerį, kuomet prisiūnčia savo įstojimą.
5. Narių knygutės narėms yra įduodamos per kuopos komitetą, kuris jas gauna iš centro už 3 centus, o narėms atiduoda už 5 centus.
6. Ant narinės knygutės turi rasti narės pilnas vardas, įstojimo diena ir numeris.
7. Kiekviena kuopa privalo vesti savo finansų ir narių knygas sulig centro užvestomis knygomis.
8. Prisiūnčiant mokesčių blanką, ant blankos visada turi but surašyta visų kuopos narių vardai, nežiurint, ar jos užsimokėjo tą mėnesį ar ne.
9. Ties vardu užsimokančių narių reikia pažymėti, už kuriuos mėnesius jos užsimoka, o ties vardu nemokančių tą mėnesį reik tik paženklinėti brūkšneliu tuos mėnesius, už kuriuos jos iš kalno buvo užsimokėjusios.
10. Siūnčiant centran mokesčių blankas, visuomet turi but padaryta dvi blankos; viena jų lieka kuopos archyve, o kita su pinigais, išrašytais izdininkės var-

du, yra pasiūnčiama Finansų Sekretorei.

Tos taisyklės liko priimtos.

Nutarta, kad konstitucijas ir mokesčių knygues tvarkytų susinešimų sekretorė.

KITI NUTARIMAI.

Nutarta kas metai rinkti iš kuopų veikimo statistikos. Tai atliks centro sekretorė.

Nutarta panaikinti konstitucijos straipsnį IV, kur yra sakoma, kad L. M. P. S. suvažiavimas kas metai buna. Paliktas neapribuotas laikas.

Suvažiavimas išrinko tamlaikinį Pild. Kom., į kurį įėjo: O. Budveičiūtė, M. Jukelienė, Z. Puišiuotė, O. Čepaičiuotė ir M. Baltuškienė. Panaiškintas konstitucijos straipsnis, kur yra sakoma, kad viršininkės užima vietas nuo Naujų Metų. Redaktorė ir administratorė tik laikinai išrinkta—iki suvažiavimo. Redaktorės pagalbininkė laikinai išrinkta M. Undžienė. Galutinai išrinks Red. ir Adm-ę Pild. Komitetas.

Nutarta apdraust L. M. P. S. turtą. "Mot. Balso" izdas nutarta skyrium laikyt nuo L. M. P. S. izdo. Izdininkės ir administratorės kaucijos klausimas palikta Pild. Kom-to nuožiurai. Iš "Mot. Balso" izdo nutarta paskolint, kad apmokėjus už knygos "Kudikių Priežiura" spaudinimą.

NAUJOS L. M. P. S. KUOPOS.

30 kp. **Bridgewater, Mass.**, susitvėrė iš 10 narių; kuopos sekretorė E. Klemanskienė, 9 Worcester St.

31 kp. **New York City** susitvėrė iš 7 narių; kuopos sekretorė Mrs. A. Shultz, 500 W. 213 St.

32 kp. susitvėrė **Pittsburgh, Pa.**, iš 9 narių; kuopos sek. K. Jaskauskiūtė, 423 Parson St.

33 kp. **Mahanoy City, Pa.**, susitvėrė iš 8 narių; kp. sek. E. M. Jeskevičiūtė, 300 E. Centre St.

34 kp. **Fitchburg, Mass.**, susitvėrė iš 5 narių; kuopos sek. O. Adomaičiūtė, 201 Fairmount St.

Praeitam "M. B." num. įvyko klaida: kur buvo pasakyta, kad 25 kuopa susitvėrus iš 16 narių,—turi but: iš 18 narių ir viena persikėlė iš 9 kp., tokiu budu iš 19 narių. Kuopos sekretorė J. Ramanauskaitė, 4 E. 107 St., Roseland, Ill.

Likosi išsiuntinėta kuopoms balsavimo blankos į L. M. P. S. viršininkeš 1917 metams. Jeigu kuri kuopa ar pavienė narė negavo da balsavimo blankų, lai kreipiasi pas sekretorę, 183 Roebling St, Brooklyn., N. Y.

Sekr. K. Petrikiienė.

Sveikinimai ir Linkėjimai

Iš **Great Neck, N. Y.**, rašo d. M. Baltuškiene: "Taipgi siunčiu savo jausmingus linkėjimus kuodidžiausio pasisekimo "Mot. Balsui", kad kiekvienos lietuviškos darbininkės namuose jis rastų sau vietas. O šio laikraščio priedermė visur ir visuomet saugiai ginti ir atstovauti išimtinai darbininkių reikalus, o niekur ir niekuomet nepataikauti kapitalistų bei buržuazijos reikalams, ir rodyti tiesų kelią į šviesesnę ir teisingesnę gadynę; jo priedermė primint darbininkėms ir darbininkams, kad gyvename klesų kovos gadynėje ir kad reikia stengtis, kad toji gadynė kuogreičiausia atgyventų savo dienas, o jos vietą užimtų nauja; taipgi stengtis kuoplačiausia nurodyt, kaip svarbu ir reikalinga mums, moterims, turēt lygias teises su mūsų draugais vyrais, už kuriaš kitų tautų moters jau seniai kovoja ir kai-kuriose vietose bei šalyse turi jau išsikovojusios. Jo pareiga kuoprieinamiausiais budais stengtis prieti prie mūsų sesučių darbininkių, dar tebegyvenančių tamsybėje, ir jas, kaip galint, patraukti prie bendro ir draugiško darbavimosi visuomenės labui".

Iš **Cleveland, Ohio**, d. B. Venalaitė-Jakštienė, sveikindama "Mot. Balsą", taip-pat linki, kad jis

skleistų darbininkių susipratimą ir teiktų šviesą, stovėdamas klesų kovos pamatais.

Mums labai linksma, kad draugių troškimai pilnai sutinka su mūsų troškimais.

Iš **Bridgewater, Conn.**, rašo d. E. Klemauskienė:

"Pavienius numerius pasekmingai išpardaviau ir siunčiu pinigus, nepasilaikydama jokio nuošimčio, nes laikau pareiga parenti taip brangų ir prakilnų darbą. Tikimės greitu laiku sutversiančios L. M. P. S. A. kuopelę. Dirbkime, sesutės, nenuilstančiai mūsų draugui "Moterų Balsui".

Draugė E. Vrubliauskienė, prisiųsdama prenumeratą, rašo:

"Malonėkite ir pirmą numerį prisiųsti, nes bus perilgu laukti antro. Neapsakomai linksma, kad ir moters leidžia laikraštį. Linkiu laimingo pasisekimo naujam šviesos spinduliui".

Taip-pat puikių atsiliepiimų gavome ir iš draugų vyrų pusės.

Iš **Brocktono, Mass.**, rašo dd. J. A. Turan: "Kada paėmiau pirmą numerį "Moterų Balsą", visai nemaniau nieko svarbaus jame rasti; bet kada peržiūrėjau ir perskaičiau visus straipsnius, net nustebau: niekad nemaniau, kad mūsų draugės darbininkės moters galėtų tokį darbą atlikti". Ir ragina draugas visas šviesesnes moteris rašytis į L. M. P. S., ir pats pasizada, kiek galės, "Moterų Balsą" platint.

Naujos Knygos

KUDIKIŲ PRIEŽIURA. Iš anglų kalbos vertė Ona Vidikiene. Išleido Liet. Mot. Progr. Susiv. Amerikoje. Pūsl. 144, kaina 40c.

Šitą knygą puikiai sutiko ne tik visa darbininkių spauda, o ir tautininkių laikraščiai.

"Keleivis" rašo: "Šita knyga turėtų būti kiekvienoj šeimynoj. Kiekviena motina turėtų perskaityt ją kelis kartus ir visados turėti ją po ranka, nes tai geriausias motinai patarėjas ir pamokintojas, koks tik gali būti". Spaudos darbui, sako, nieko negalima užmesti.

"Ateitis" rašo, kad L. M. P. S., išleisdamas ją, "atliko labai naudingą darbą. Kiekviena moteris ir motina turėtų šią knygą įsigyti ir ne syki, bet kelis kartus perskaityt. Knygos išleidimas gražus. Kalba lengva".

Mes iš savo pusės ir patariame visoms moterims ir motinoms įsigyt šitą knygą.

TELEGRAMA. Pittsburgo L. M. P. S. kuopa nutarė "tiesioginį veikimą" pradėt prieš tuos vyrus, kurie muša savo pačią. Nutarė ginti ir nares ir ne-nares.

Skaitykit "Mot. Balsą". Prenumerata metams \$1, pavienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St. Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: Mrs. K. Petrikiene, 327 Pearl St, Brooklyn, N. Y.

Mokslas! Apšvieta! Dailė!

Juose darbininko džiaugsmas ir išliuosavimas. Jei nori vergo pančius greičiau nutraukti—švieskis, skaityk LSS. leidžiamą žurnalą

"Naujoji Gdynė"

Jei dar nematei šio puikaus laikraščio,—prisiųsk 15c, prisiųsimė 1 numerį pasižiūrėjimui. Žurnale telpa puikių paveikslų, eilių ir daugybė moksliskų straipsnių.

Kaina metams \$1.50; pusei metų 80c; užsieniuose \$2.00. Pinigus siųskite:

"NAUJOJI GADYNĖ"

229 North 6th Street, Philadelphia, Pa.

Skaitykite ir "KOVA" Platinkite

Seniausią ir rimčiausią liet. soc. laikrašt. "Kova" daug vietos paveda ir moterų darbininkų reikalams. Jį tvirtai stovi tarptautinio socializmo pamatais ir eina tiesiu klesų kovos keliu.

Kaina į visas dalis svieto \$2.00 metams.

Pusei metų \$1.00.

Visuomet adresuokite:

229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

"LAISVĖ" Darbo Žmonių Laikraštis

Eina du kartu per savaitę.

Kainuoja metams Amerikoje \$2.50, pusei metų \$1.25. Užrubežj metams \$3.50.

"Laisvė" telpa daug gerų straipsnių, apysakų ir eilių.

"Laisvė" paduoda naujausias žinias iš viso pasaulio.

183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas Amerikoje

Visos moters, kurios neša sunkią gyvenimo našta ir jaučia savo beteisį padėjimą visuomenėj, politikoj ir šeimynoj, visos, kurios supranta dabartinio išnaudojimo būturumą, kurioms rupi jų pačių ir jų vaikų geresnė ateitis, turi stoti į mūsų Susivienijimą, tvirti jo kuopas ir išvien su mumis platinti tarp moterų darbininkų šviesą, išvien kovoti. Neatidėliodamos darykite tai. Geresnė ateitis mūsų pačių rankose.

Prigulėjimas prie L. M. P. S. A. lėšuoja 10 centų įstojimo ir 15 centu kas mėnuo narių mokesties.

Norinčios apie L. M. P. S. A. platesnių informacijų, kreipkitės šiuo adresu:

L. M. P. S. A. c/o "LAISVĖ"
183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

Skaitykit ir platinkit L.M.P.S.

knygas.

EDWARD J. WARD.

oteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais.

Iš anglų kalbos vertė Amerikos Lietuvaitė.
Nurodanti moterų pareigą dalyvauti politikoje.

Kaina 3 centai.

KLARA ZETKIN.

MOTERIS ir Jos Ekonominis Padėjimas.

Puslapių 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

MRS. MAX WEST.

Kudikių Priežiura.

Iš anglų kalbos vertė Ona Vidikienė.

Kaina popieriniais viršeliais 40c;
apdaryta 60c.

Adresuokite:

LIETUVIŲ MOTERŲ PROGRESYVIS SUSIVIENIJIMAS AMERIKOJE.

229 N. 6th Street, Philadelphia, Pa.

MOTERŲ BALSAS—THE WOMEN'S VOICE.
Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.